

Republica Moldova

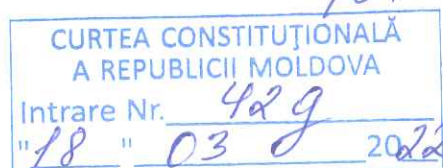
Республика Молдова

JUDECĂTORIA BĂLȚI

(sediul Central)

СУД БЭЛЦЬ 10:00

MD-3100, mun. Bălți, strada Hotinului 43

МД-3100, мун. Бельцы, улица Хотинская 43

Tel. 22212 fax 22212

Тел. 22212 факс 2221

Curtea Constituțională al Republicii Moldova

Mun. Chișinău str. Lăpușneanu 28

Prin prezenta judecătorul din cadrul Judecătoria Bălți (sediul Central) Eremciuc Ghenadie vă expediază în adresa dvs. excepția de neconstituționalitate din art.389 alin.(4) pct.2) CPP pe cauza penală de învinuirea lui Pavalachi Maxim în baza art.287 alin.2 lit.b) Cod Penal.

Anexă: închierea de ridicare a excepției de neconstituționalitate din 14.03.2022, cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

Judecător

Eremciuc Ghenaide

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,

Chișinău MD 2004,

Republica Moldova

SESIZARE

prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. c) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin.(1) lit. c) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile dumneavoastră.

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Eremciuc Ghenadie
2. Judecător, Judecătoria Bălți, Sediul central

II – OBIECTUL SESIZĂRII

2.1. Obiectul prezentei sesizări constituie solicitarea exercitării controlului constituțional a unor prevederi din art.389 alin.(4) pct.2) CPP, care prevede că, **sentința de condamnare se adoptă: cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal.**

2.2. Consider că fraza “**sentința de condamnare se adoptă: cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal**”, contravine următoarelor prevederi ale Constituției Republicii Moldova:

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8 Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

Articolul 16 Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26 Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 54 Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Articolul 114 Înfăptuirea justiției

Justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești.

Articolul 115 Instanțele judecătorești

- (1) Justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii.
- (2) Pentru anumite categorii de cauze pot funcționa, potrivit legii, judecătorii specializate.
- (3) Înființarea de instanțe extraordinare este interzisă.
- (4) Organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată sînt stabilite prin lege organică.

III – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

3.1. La 30.11.2021 cauza penală de învinuire a lui **Pavalachi Maxim Ilia** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(2) lit.b) Cod penal, a fost repartizată spre examinare în fond.

3.2. **Pavalachi Maxim Ilia** se învinuiește în aceea că el, la data de 11.07.2021 aproximativ în jurul orei 05:00, aflîndu-se la intersecția străzilor Conev-Alexandru cel Bun mun. Bălți, loc care conform art. 134/7 din Codul penal al Republicii Moldova se atribuie la un loc de utilizare publică, fiind accesibil pentru toți și deschis publicului, din intenții huliganice, acționînd de comun acord, cu o persoană, procedura în privința căruia a fost disjunctă, fiind totodată în prezența mai multor persoane, astfel dîndu-și seama că faptele sale ar putea ajunge la cunoștința publicului, au încălcat ordinea publică și au săvîrșit acțiuni care prin conținutul lor se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, și anume, acționînd din intenții huliganice, avînd un comportament agresiv, manifestînd bravură, s-au apropiat de cet. Popa Pavel l-au insultat cu cuvinte indecente și au aplicat violență în privința lui, manifestată prin lovirea ultimului de către persoana, procedura în privința căruia a fost disjunctă, cu piciorul în regiunea pieptului, dar de Pavalache Maxim cu pumnul în regiunea feței, Popa Pavel încercînd să fugă de la ei, s-a îndreptat spre magazinul „Furchet”, dar a fost ajuns de persoana procedura în privința căruia a fost disjunctă, care i-a aplicat din nou, o lovitură cu piciorul în regiunea picioarelor, ca rezultat, Popa Pavel a căzut. Ca urmare a violenței aplicate, conform raportului de expertiză judiciară numărul 202110D0535 din 18 septembrie 2021, cet. Popa Pavel s-a ales cu leziuni corporale neînsemnate, sub formă de excoriații pe antebrațul stîng, excoriații pe hemitoracel drept.

3.3.1. Procurorul în procuratura mun.Bălți N.Bordei în cadrul dezbaterilor judiciare a solicitat recunoașterea culpabilă a lui **Pavalachi Maxim Ilia** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(2) lit.b) Cod penal, **cu stabilirea pedepsei de 500 unități convenționale.**

3.3.2. Avocatul V.Anton a solicitat aplicarea dispoziției cu privire la amnistie, cu încetarea procesului penal.

3.3.3. Cauza penală de învinuire a lui **Pavalachi Maxim Ilia** în baza art. 287 alin.(2) lit.b) Cod penal, a fost examinată în baza probelor acumulate la faza de urmărire penală.

3.3.4. Articolul 107. **Amnistia**

(1) Amnistia este actul ce are ca efect **înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei** fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

(2) Amnistia nu are efecte asupra măsurilor de siguranță și asupra drepturilor persoanei vătămate.

(3) Amnistia nu se aplică în cazul săvîrșirii de infracțiuni prevăzute la art.1661 alin.(2)–(4), precum și persoanelor care au săvîrșit asupra minorilor infracțiuni prevăzute la art.171–175/1, 201, 206, 208, 208/1 și 208/2.

3.3.5. LIBERAREA DE RĂSPUNDERE PENALĂ

Articolul 53. **Liberarea de răspundere penală**

Persoana care a săvîrșit o faptă ce conține semnele componenței de infracțiune poate fi liberată de răspundere penală de către procuror în cadrul urmăririi penale și de către instanța de judecată la judecarea cauzei în cazurile:

- a) minorilor;
- b) tragerii la răspundere contravențională;
- c) renunțării de bună voie la săvîrșirea infracțiunii;

- d) căinței active;
- e) schimbării situației;
- f) liberării condiționate;
- g) prescripției de tragere la răspundere penală.

3.3.6. LIBERAREA DE PEDEAPSA PENALĂ

Articolul 89. Noțiunea și categoriile liberării de pedeapsa penală

(1) Prin liberare de pedeapsa penală se înțelege eliberarea persoanei care a săvârșit o infracțiune de la executarea reală, parțială sau totală, a pedepsei penale pronunțate prin hotărîre a instanței de judecată.

(2) Liberarea de pedeapsa penală se efectuează prin:

- a) condamnarea cu suspendare condiționată a executării pedepsei;
- b) liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen;
- b/1) liberarea de pedeapsă în cazul săvîrșirii infracțiunii pentru prima oară și al reparării prejudiciului;
- c) înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă;
- d) liberarea de pedeapsă a minorilor;
- e) liberarea de pedeapsă datorită schimbării situației;
- f) liberarea de la executarea pedepsei a persoanelor grav bolnave;
- g) amînarea executării pedepsei pentru femei gravide și persoane care au copii în vîrstă de pînă la 8 ani.

(3) Persoanelor liberate de pedeapsa penală li se aplică probațiunea, iar militarilor – termenul de probă.

3.3.7. Articolul 275. Circumstanțele care exclud urmărirea penală

Urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care:

- 1) nu există faptul infracțiunii;
- 2) fapta nu este prevăzută de legea penală ca infracțiune;
- 3) fapta nu întrunește elementele infracțiunii, cu excepția cazurilor cînd infracțiunea a fost săvîrșită de o persoană juridică;
- 4) a intervenit termenul de prescripție sau **AMNISTIA**;
- 5) a intervenit decesul făptuitorului;
- 6) lipsește plîngerea victimei în cazurile în care urmărirea penală începe, conform art.276, numai în baza plîngerii acesteia sau plîngerea prealabilă a fost retrasă;
- 7) în privința unei persoane există o hotărîre judecătorească definitivă în legătură cu aceeași acuzație sau prin care s-a constatat imposibilitatea urmăririi penale pe aceleași temeuri;
- 8) în privința unei persoane există o hotărîre neanulată de neîncepere a urmăririi penale sau de încetare a urmăririi penale pe aceleași acuzații;
- 9) există alte circumstanțe prevăzute de lege care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală.

3.3.8. Articolul 285. Încetarea urmăririi penale

(1) Încetarea urmăririi penale este actul de **liberare a persoanei de răspunderea penală** și de finisare a acțiunilor procedurale, în cazul în care pe temei de nereabilitare legea împiedică continuarea acesteia.

(2) Încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la **art.275 pct.4)–9)** din prezentul cod, precum și dacă există cel puțin una din cauzele prevăzute la art.53 din Codul penal sau dacă se constată că:

- 1) plîngerea prealabilă a fost retrasă de către partea vătămată, a fost încheiată o tranzacție în cadrul procesului de mediere sau părțile s-au împăcat – în cazurile în care urmărirea penală poate fi pornită numai în baza plîngerii prealabile sau legea penală permite împăcarea;
- 2) persoana nu a atins vîrsta la care poate fi trasă la răspundere penală;
- 3) persoana a săvîrșit o faptă prejudiciabilă fiind în stare de iresponsabilitate și nu este necesară aplicarea măsurilor de constrîngere cu caracter medical.

(3) Încetarea urmăririi penale în privința persoanei are loc în orice moment al urmăririi penale dacă se constată existența temeiurilor prevăzute la alin.(2).

(4) Încetarea urmăririi penale se dispune de către procuror prin ordonanță din oficiu sau la propunerea organului de urmărire penală.

(5) Pe lângă elementele prevăzute la art.255, ordonanța de încetare a urmăririi penale trebuie să cuprindă datele privind persoana și fapta la care se referă încetarea urmăririi penale, temeiurile de fapt și de drept pe baza cărora se dispune încetarea urmăririi penale, precum și informația privind condițiile de intrare în vigoare și ordinea de contestare a ordonanței.

(6) La încetarea urmăririi penale, procurorul, dacă este cazul, dispune și:

1) revocarea măsurii preventive și a altor măsuri procesuale în modul prevăzut de lege;

2) restituirea cauțiunii în cazurile și în modul prevăzut de lege;

3) aplicarea măsurilor de siguranță;

4) încasarea cheltuielilor judiciare sau alte acțiuni prevăzute de lege.

(7) Încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală nu pot avea loc contrar voinței acesteia ori a reprezentantului legal, inclusiv în cazul cererii de reabilitare a persoanei decedate. În acest caz, urmărirea penală continuă.

(8) Dacă constată că nu este cazul să dispună încetarea urmăririi sau a dispus încetarea parțială ori dacă din alte considerente persistă necesitatea continuării procesului penal, procurorul, după caz, restituie cauza penală organului de urmărire penală, cu indicația respectivă, fixând termenul urmăririi penale, sau ia o altă decizie în conformitate cu prezentul cod.

(9) Concomitent cu încetarea integrală a urmăririi penale, dacă fapta penală nu se impută altei persoane și nu este necesară continuarea procesului penal, prin aceeași ordonanță se dispune și clasarea cauzei penale.

(10) Dacă fapta constituie o contravenție sau dacă liberarea de răspundere penală are loc în conformitate cu art.55 din Codul penal, procurorul, în condițiile legii, aplică sancțiunea contravențională. Dacă aplicarea sancțiunii contravenționale nu ține de competența procurorului, cauza se transmite imediat instanței de judecată spre examinare.

3.3.9. Articolul 389. **Sentința de condamnare**

(1) Sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată.

(2) Sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri sau, în mod exclusiv ori în principal, pe declarațiile martorilor depuse în timpul urmăririi penale și citite în instanța de judecată în absența lor.

(3) Declarațiile martorilor depuse în timpul urmăririi penale pot fi puse la baza sentinței de condamnare numai în ansamblu cu alte probe suficiente de învinuire și cu condiția că, la urmărirea penală, a avut loc confruntarea cu bănuitul, învinuitul sau că martorul a fost audiat în condițiile art.109 și 110, în cazul în care inculpatul nu a participat la confruntare cu acest martor în cadrul ședinței de judecată.

(4) **Sentința de condamnare se adoptă:**

1) cu stabilirea pedepsei care urmează să fie executată;

2) cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal și în cazurile prevăzute în art.89 alin.(2) lit.a), b), c), e), f) și g) din Codul penal;

3) fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de răspundere penală în cazurile prevăzute în art.57 și 58 din Codul penal, cu liberarea de pedeapsă în cazul prevăzut în art.93 din Codul penal sau al expirării termenului de prescripție.

(5) La adoptarea sentinței de condamnare cu stabilirea pedepsei care urmează să fie executată, instanța stabilește categoria pedepsei, mărimea ei și începutul calculării termenului executării pedepsei.

(6) La adoptarea sentinței de condamnare cu liberarea de pedeapsă sau, după caz, sentinței de condamnare fără stabilirea pedepsei, instanța argumentează în baza căror temeiuri, prevăzute de Codul penal, adoptă sentința dată.

3.3.10. Articolul 391. **Sentința de încetare a procesului penal**

(1) Sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă:

- 1) lipsește plîngerea părții vătămate, plîngerea a fost retrasă sau părțile s-au împăcat;
 - 2) a intervenit decesul inculpatului;
 - 3) persoana nu a atins vîrsta pentru tragere la răspundere penală;
 - 4) există o hotărîre judecătorească definitivă asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă;
 - 5) există o hotărîre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă de încetare a urmăririi penale, de scoatere a persoanei de sub urmărire penală sau de clasare a procesului penal;
 - 6) există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală; precum și
 - 7) în cazurile prevăzute în art.54-56 din Codul penal.
- (2) În cazul prevăzut în art.332 alin.(2), instanța încetează procesul penal, cu aplicarea sancțiunii administrative prevăzute în Codul contravențional al Republicii Moldova.

3.3.11. Articolul 332. **Încetarea procesului penal în ședința de judecată**

(1) În cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art.275 pct.5) –9), **285 alin.(2)**, precum și în cazurile prevăzute în art.53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

(2) În cazul în care fapta persoanei constituie o contravenție administrativă, instanța încetează procesul penal și, concomitent, soluționează cauza conform prevederilor Codului contravențional al Republicii Moldova.

(3) Concomitent cu încetarea procesului penal, instanța ia măsurile respective prevăzute în art.54 și 55 din Codul penal, precum și decide asupra chestiunilor prevăzute în art.285 alin.(6).

(4) Sentința de încetare a procesului penal poate fi atacată cu apel sau, după caz, cu recurs în instanța ierarhic superioară, în modul prevăzut de prezentul cod.

(5) În cazul prevăzut la art.275 pct.4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.

[Art.332 alin.(1) modificat prin Legea nr.1 din 06.02.2020, în vigoare 07.04.2020]

4.1. Instituția penală amnistia, al cărei scop este înlăturarea pe viitor a răspunderii penale pentru săvârșirea unor fapte cu caracter penal, concomitent interzicând orice urmărire penală la moment, reducerea pedepselor unor persoane sau liberarea de pedeapsă penală, poartă un caracter universal. Amnistia poate fi aplicată atît față de persoanele ce se află sub urmărire penală, cât și celor condamnați.

În conformitate cu lit.p) art.66 al Constituției Republicii Moldova în competența Parlamentului intră adoptarea actelor privind amnistia. Reglementarea efectelor amnistiei este cuprinsă de dispozițiile art.107 CP. Dispozițiile prevăd atît efectele amnistiei în cadrul urmăririi penale, cât și efectele amnistiei intervenite după condamnare.

Dispoziția art.389 alin.(4) pct.2) CPP, care prevede că, **sentința de condamnare se adoptă: cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal**, cu referire la - "**SENTINȚA DE CONDAMNARE**", vine în contradicție cu dispozițiile Constituției Republicii Moldova, Convenției Europene a Drepturilor Omului, precum și ale jurisprudenței CEDO în materia garantării principiilor preeminenței dreptului, dreptului la apărare și nediscriminării.

Norma juridică trebuie să fie concretă, exactă fără a lăsa loc de interpretare.

4.2. Curtea Constituțională, în hotărârile adoptate, a menționat că unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității, care derivă din articolul 1 alin.(3) din Constituție și anume din principiul constituțional al statului de drept. Potrivit statuării Curții 'preeminența dreptului se asigură prin întreg sistemul de drept, inclusiv prin normele penale, aceste caracterizându-se prin anumite trăsături proprii, distinctive în raport, prin sfera de incidență'.

4.3. Faza procesuală cuprinde un ansamblu de acte și măsuri procesuale și procedurale, efectuate în ordinea și în formele prevăzute de lege, de către autoritățile judiciare și de părțile din proces, îndeplinind un obiectiv limitat în realizarea scopului procesului penal. Obiectivul unei faze procesuale este pregătirea fazei procesuale următoare, pînă ce se ajunge, prin ultima fază, la

realizarea scopului procesului penal. **Procesul penal** cuprinde, ca regulă, trei faze procesuale: urmărirea penală, judecata și executarea hotărârii penale definitive. Fazele procesuale se deosebesc între ele, în principal, prin obiectivul ce trebuie îndeplinit, prin autoritățile care le efectuează, prin actele și măsurile procesuale și procedurale pe care le cuprind.

4.4. La faza procesual penală, urmărirea penală, codul de procedură penală conține norme care prevăd că urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi **ÎNCETATĂ** în cazul intervenirii **AMNISTIEI** (pct.3.3.7 – **275 pct.4 CPP**).

Aceeași soluție, este prevăzută în art.285 CPP, de **ÎNCETAREA** urmăririi penale care are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la **art.275 pct.4**) - 9) CPP (pct.3.3.8.).

4.5. Faza procesual penală – judecata, prevede și ea că, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art.275 pct.5) – 9), **285 alin.(2)**, ..., prin sentință motivată, **încetează procesul penal** în cauza respectivă – ART.332 CPP (pct. 3.3.11.).

Art.285 alin.(2) CPP, conține temeiul de încetare a urmăririi penale în baza **art.275 pct.4) CPP**, care conține condiția de intervenire a **AMNISTIEI**.

În concluzie se poate de afirmat că, în cadrul examinării cauzei penale în fond, când are loc demonstrarea culpabilității persoanei, procesul penal se încetează în ședința de judecată, având la bază dispozițiile art.332 alin.(1) CPP.

4.6. Tot dispoziția codului de procedură penală mai prevede și o altă modalitate, în cazul intervenirii **AMNISTIEI**, cea de adoptare a sentinței de **CONDAMNARE**, în temeiul art.389 alin.(4) pct.2) CPP, **cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal** (pct.3.3.9.).

4.7. Neclaritatea legii consta în aceea, că în cazul intervenirii Legii cu privire la **AMNISTIE**, codul de procedură penală prevede două modalități de soluționare a cauzei penale în cadrul judecării, cea de adoptare a unei **sentințe de încetarea procesului penal** (art.332 alin.(1) CPP), și **cea de condamnare** (art.389 alin.(4) pct.2) CPP) - simultan.

Optăm pentru adoptarea sentinței de încetarea procesului penal, în faza procesuală – Judecata, având la bază **art.332 alin.(1) CPP** (face referire la **art.285 alin.(2) CPP**, care la rândul său conține dispoziția **art.275 pct.4 CPP**), fiindcă, în cazul fazei urmăririi penale, se conțin aceleași norme – **art.285 alin.(2) CPP**, care la rândul său conține dispoziția **art.275 pct.4 CPP**.

4.8. Să admitem că concluzia din pct.4.7. nu este adevărată, atunci soluția este cea de adoptare a sentinței de condamnare (art.389 alin.(4) pct.2) CPP), în cazul intervenirii legii cu privire la amnistie.

Există situații când organele procuraturii nu adoptă ordonanțe de încetarea urmăririi penale, la faza de urmărire penală, dar ca să aibă mai mulți indici, cei de remitere a cauzelor penale în instanța de judecată, apoi de reprezentare a acuzării de stat și în final o sentință, expediază cauzele respective cu rechizitoriu.

Dacă acuzatorii de stat, ar respecta prevederile legii cu privire la amnistie, cele din Codul de procedură penală, în cazul când a intervenit amnistia, ar adopta ordonanță de încetarea urmăririi penale, în temeiul art.285 alin.(2) CPP, care face referire la art.275 pct.4) CPP.

Dacă cauza penală, totuși a fost expediată în instanța de judecată, atunci respectând dispozițiile art.389 alin.(4) pct.2) CPP, trebuie de adoptat o sentință de condamnare, poziție care nu poate fi acceptată, fiindcă, pe una și aceeași cauză când se întrunesc unele și aceleași condiții se obține soluții diferite, din acest motiv, afirmația este falsă.

4.9. Legislatorul nu face claritate în situația menționată, însă datorita faptului ca aceste diferite acțiuni, înseamnă că apriori se încalcă și principiul proporționalității, garantat de art. 54 din Constituție, pentru ca faptele cu caracter diferit de gravitate, fără a ține cont de diferența gradului de prejudiciabilitate și de consecințele obținute.

Curtea a constatat că incriminarea/dezincriminarea unor fapte ori reconfigurarea elementelor constitutive ale unei infracțiuni, țin de marja de apreciere a legiuitorului, marjă care nu este absolută, ea fiind limitată de principiile, valorile și exigențele constituționale. În acest sens, Curtea a reținut că legiuitorul trebuie să dozeze folosirea mijloacelor penale în funcție de valoarea socială ocrotită, Curtea fiind competentă să cenzureze opțiunea legiuitorului în cazul în care acestea contravin principiilor și exigențelor de rang constituțional.

Curtea a reamintit că unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității. În acest sens, Curtea a subliniat că, în conformitate cu principiul interzicerii interpretării extensive a legii penale, **analogia** nu este niciodată permisă în dreptul penal în detrimentul inculpatului. Dimpotrivă, în domeniul penal, legea este de strictă interpretare, în acest context, însăși Constituția, în articolul 22 garantează că nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos, mai cu seamă cu gradul prejudiciabil, anume de nivel penal și nu contravențional.

Deduția expusă rezultă și din dispozițiile art. 22 din Constituția Republicii Moldova, art.11.2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, conform căreia *"Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau omisiune care, în momentul în care a fost sfârșită, nu constituia o infracțiune, potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea care era aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii."*

În același timp, Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor omului (cazul (BAŞKAYA și OKTOUGLU contra TURCIEI; CANTONI contra FRANȚEI) privind aplicarea art. 7 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a libertăților Fundamentale la fel susține principiul că persoana poate fi pedepsită numai în baza legii (*nullum crimen, nulla poena sine lege*).

Prin hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 22.11.1995, pronunțată în cauza S.W. versus Regatul Unit, CtEDO a reținut că „... art. 7 nu se limitează la interzicerea aplicării retroactive a legii penale în detrimentul acuzatului. Acest articol consacră de asemenea într-un mod general și principiul penal „*nullum crimen, nulla poena sine lege*” precum și principiul, conform căruia o lege penală nu poate fi interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului în special prin analogie...” (§ 35 al Hotărârii CtEDO). În continuare CtEDO a reținut că art. 7 urmează a fi interpretat și aplicat așa cum rezultă din obiectul și scopul lui, și în așa mod încât să se asigure o protecție efectivă împotriva urmărilor și condamnărilor penale arbitrare...” (§ 34 al Hotărârii CtEDO).

De aici reiese că principiul **clarității și securității juridice**, imperativ susține, că norma de drept trebuie să fie formulată în așa mod încât fiecare individ din conținutul acesteia, după caz chiar și cu ajutorul interpretărilor judecătorești, să înțeleagă univoc sau explicit ce acțiune sau omisiune va atrage după sine răspunderea sa. Cu alte cuvinte legea trebuie să fie previzibilă și accesibilă, sau atât infracțiunile cât și pedepsele pentru săvârșirea acestora trebuie să fie explicit prevăzute de lege.

Principiile respective sunt garantate și de art. 7 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale (în continuare „CEDO”).

Pe cale de consecință constatăm că legea nu acorda un grad de claritate, astfel încât persoana să-și adopteze conduita, să cunoască cu certitudine, când este fapta social periculoasă, **vor fi aplicate dispozițiile Legii cu privire la amnistie și cele ale codului de procedură penală**, indiferent de soluția adoptată pe caz, ceea ce reprezintă o încălcare a articolului 4, 16 și 22, în coroborare cu articolele 23 și 54 din Constituție, or referitor la exigențele de claritate și previzibilitate ale normei contestate sub aspectele în referință, menționăm că acestea vin în contradicție și cu prevederile alin. (2) art. 23 din Constituție, conform căreia, statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, în acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative, în cazul dat, în viziunea noastră, prin publicarea unei legi neclare, prin omiterea reglementării unor definiții logice de determinare a însușirilor proprii ale acestor noțiuni, previzibile

și accesibile, care ar conține garanții contra abuzului, precum și prin tratarea inegală a persoanelor în aceleași condiții, statul nu a asigurat accesibilitatea acestei legi.

Este de menționat că în Hotărârile sale, Curtea Constituțională a reținut că în virtutea garanțiilor constituționale, cadrul legal național trebuie să fie compatibil cu Convenția Europeană și cu jurisprudența Curții Europene. Or, prin Hotărârea nr.55 din 14 octombrie 1999 privind interpretarea unor prevederi ale articolului 4 din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională a statuat, cu valoare de principiu, că „această prevedere comportă consecințe juridice, presupunând, mai întâi, că organele de drept, inclusiv Curtea Constituțională [...], sunt în drept să aplice în procesul examinării unor cauze concrete normele dreptului internațional [...], acordând, în caz de neconcordanță, prioritate prevederilor internaționale”.

În aceeași ordine de idei, în Hotărârea nr. 10 din 16 aprilie 2010 pentru revizuirea Hotărârii Curții Constituționale nr. 16 din 28 mai 1998 „Cu privire la interpretarea art.20 din Constituția Republicii Moldova” în redacția Hotărârii nr. 39 din 9 iulie 2001, Curtea a menționat că „practica jurisdicțională internațională [...] este obligatorie pentru Republica Moldova, ca stat care a aderat la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale”.

În Hotărârea nr. 8 din 20.05.2013, Înalta Curte a menționat că, legalitatea, ca principiu de bază a statului de drept presupune conformitatea normei sau a actului de procedură privind edictarea normelor juridice. Comportamentul legal vizează atât activitatea de legiferare a Parlamentului, cât și stabilirea normelor interne de organizare și funcționare, care au o conexiune directă cu procesul legiferării.

Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 13 din 15.05.2015 (& 105-109), Înalta Curte a reiterat următoarele:

Totodată, Curtea menționează că articolul 23 alin. (2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative. Deși articolul 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de, accesibilitate și claritate al legii, Curtea, prin jurisprudența sa, a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi și suficient de precise și previzibile.

Curtea reține că potrivit jurisprudenței Curții Europene: „O normă este accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă. [...] legea trebuie să fie accesibilă într-un mod adecvat: cetățeanul trebuie să aibă un indiciu adecvat, în circumstanțe concrete, asupra reglementărilor legale aplicabile [...]” (cauza Silver vs Regatul Unit, hotărârea din 25 martie 1983).

Totodată, în jurisprudența sa Curtea Europeană a statuat că: „[...] odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții [...]” (cauza Păduraru vs România, hotărârea din 1 decembrie 2005).

Curtea menționează că orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea, și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

Curtea reține că, prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară”.

În Raportul Comisiei de la Veneția privind preeminența dreptului (adoptat la cea de-a 86-a sesiune plenară, 25-26 martie 2011) s-a stabilit:

„47. Parlamentul nu poate deroga de la drepturile fundamentale adoptând texte ambigue de legi. Cetățenii trebuie să se bucure de o protecție juridică esențială în fața statului și instituțiilor sale.”

Curtea menționează că, potrivit articolului 23 din Constituție, statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, făcând accesibile în acest sens toate legile.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a menționat că persoana este în drept să cunoască, în termeni foarte clari, ce acte și omisiuni sunt de natură să-i angajeze responsabilitatea penală (cauza Kokkinakis vs. Grecia din 25 mai 1993). Atunci când un act este privit ca infracțiune, judecătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul

acuzatului, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de un specialist (cauza X. vs. Regatul Unit din 7 mai 1982).

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Admiterea prezentei excepții de neconstituționalitate ridicată în dosarul 1-765/2021.

Exercitarea controlului constituționalității a unor prevederi din Art.389 alin.(4) pct.2) CPP, care prevede că, **sentința de condamnare se adoptă: cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal**, în vederea corespunderii ingerinței art.4, 7, 8, 16, 21, 22, 23, 26, 54, 114, 115 din Constituția Republicii Moldova.

În dispoziția art.391 alin.(2) de specificat și cazul de intervenire a amnistiei.

Scopul prezentei sesizări este de a exclude o interpretare extensivă a prevederilor codului de procedură penală.

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

VII - LISTA DOCUMENTELOR

a) Încheierea de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

b) Cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate din art.389 alin.(4) pct.2) CPP, care prevede că, **sentința de condamnare se adoptă: cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal**.

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul *mun. Bălți*

Data *14. 03. 2022* *[Signature]* *[Signature]*

P.S. Solicit examinarea prezentei sesizări, dacă este posibil, în ordine prioritară, fiindcă, acuzatorii de stat, sunt pe poziția de adoptarea unei sentințe de condamnare și toate sentințele primei instanțe vor fi contestate cu apel, apoi cu recurs până nu va fi creată o practică uniformă, ceea ce va genera cheltuieli suplimentare din partea fiecărei instanțe pentru organizarea și desfășurarea ședințelor de judecată.

ÎN C H E I E R E
În numele Legii

14.03.2022

mun.Bălți

Judecătoria Bălți. Instanța compusă din: președintele ședinței, judecătorul - Ghenadie Eremciuc, grefier - E.Caraiman, cu participarea: procurorului – N.Bordei, apărătorului – V.Anton, interpretului – N.Rotaru, examinînd în ședință publică cauza penală de învinuire a lui **Pavalachi Maxim Ilia** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(2) lit.b) Cod penal,

a c o n s t a t a t:

1. La 30.11.2021 s-a repartizat cauza penală de învinuire a lui **Pavalachi Maxim Ilia** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(2) lit.b) Cod penal.

2. În ședința de judecată din 14.03.2022, instanța din oficiu a declarat că ridică excepția de neconstituționalitate a unor prevederi: art.389 alin.(4) pct.2) CPP, care prevede că, **sentința de condamnare se adoptă: cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal**

3. În conformitate cu art.39 al.(4) CPP RM, dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

4. Conform Hotărîrii Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016, pentru interpretarea art.135 al.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

5. Înalta Curte a statuat că, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a art.135 al.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

6. Totodată, judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitîndu-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art.135 al.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.

7. În conformitate cu art.39 alin.(4) CPP, art.135 al.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova RM, art.7 CPP, instanța de judecată

d i s p u n e:

A ridica excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art.389 alin.(4) pct.2) CPP, care prevede că, **sentința de condamnare se adoptă: cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal**

Se remite conform competenței Curții Constituționale, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art.389 alin.(4) pct.2) CPP, care prevede că, **sentința de condamnare se adoptă: cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal**

Procesul penal de învinuire a lui **Pavalachi Maxim Ilia** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(2) lit.b) Cod penal, se suspendă.

Încheierea este definitivă.

Judecătorul

Ghenadie Eremciuc